

Υπόθεση C-400/23

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

29 Ιουνίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Sofiyski gradski sad (Βουλγαρία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

29 Ιουνίου 2023

Κατηγορούμενος:

VB

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Ποινική διαδικασία που διεξάγεται ερήμην του κατηγορουμένου

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1.1. Έχει το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 την έννοια ότι πρόσωπο που έχει καταδικαστεί ερήμην σε στερητική της ελευθερίας ποινή χωρίς να συντρέχει περίπτωση της παραγράφου 2 πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με την απόφαση με την οποία καταδικάστηκε όταν συλλαμβάνεται προς τον σκοπό της εκτελέσεως της εν λόγω ποινής;

1.2. Ποιο είναι το περιεχόμενο της απαιτήσεως να «λαμβάνει γνώση της απόφασης» σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343, επιβάλλεται δε στο πλαίσιο της εν λόγω απαιτήσεως η παράδοση αντιγράφου της απόφασης αυτής;

1.3. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στα ερωτήματα υπό 1.1. και 1.2.: Αντίκειται στο άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 η απόφαση εθνικού δικαστηρίου να διασφαλίσει την παράδοση αντιγράφου της εν λόγω αποφάσεως;

2.1. Είναι εθνική διάταξη η οποία –στην περίπτωση κατά την οποία ποινική κατηγορία εξετάζεται ερήμην του κατηγορουμένου και εκδίδεται δικαστική καταδικαστική απόφαση, χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας– δεν προβλέπει κανέναν τρόπο ενημέρωσης του ερήμην καταδικασθέντος σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη στην οποία να συμμετέχει και ιδίως, σε περίπτωση που τέτοια ενημέρωση δεν γίνει, όταν ο ερήμην καταδικασθείς συλλαμβάνεται, συμβατή με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343;

2.2. Έχει σημασία το γεγονός ότι η εθνική διάταξη –το άρθρο 423 του ΝΡΚ– ορίζει ότι ο ερήμην καταδικασθείς ενημερώνεται σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη, αλλά μόνον αφότου έχει υποβάλει αίτηση για την ακύρωση της εν λόγω καταδικαστικής αποφάσεως και για τη διεξαγωγή νέας δίκης στην οποία να συμμετέχει, και η σχετική ενημέρωση γίνεται με τη μορφή δικαστικής αποφάσεως ως απάντηση στην εν λόγω αίτηση;

2.3. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: Τηρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος και του άρθρου 10, παράγραφος 1, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 αν το δικαστήριο που εξετάζει ποινική κατηγορία ερήμην του κατηγορουμένου και εκδίδει καταδικαστική απόφαση χωρίς να συντρέχει περίπτωση του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας κάνει στην απόφασή του μνεία στο δικαίωμα του εν λόγω προσώπου σε νέα δίκη ή σε άλλο ένδικο μέσο και υποχρεώνει τα πρόσωπα που συλλαμβάνουν τον καταδικασθέντα να του παραδώσουν αντίγραφο της εν λόγω αποφάσεως;

2.4. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως: Αντίκειται στο άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 το γεγονός ότι δικαστήριο που εκδίδει απόφαση με την οποία κατηγορούμενος καταδικάζεται ερήμην χωρίς να συντρέχει περίπτωση του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, αποφασίζει να κάνει στην απόφασή του μνεία στο δικαίωμα του εν λόγω προσώπου σε νέα δίκη ή σε άλλο ένδικο μέσο σύμφωνα με το άρθρο 9 αυτής και υποχρεώνει τα πρόσωπα που συλλαμβάνουν τον καταδικασθέντα να του παραδώσουν αντίγραφο της εν λόγω αποφάσεως;

3. Ποιο είναι το πρώτο και ποιο το τελευταίο πιθανό χρονικό σημείο κατά το οποίο το δικαστήριο πρέπει να αποφασίσει αν η διεξαχθείσα ερήμην του καταδικασθέντα ποινική διαδικασία δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 και πρέπει να λάβει μέτρα ώστε να διασφαλίσει την ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, αυτής;

4. Πρέπει στο πλαίσιο της εκδόσεως της αναφερόμενης στο ερώτημα 3 αποφάσεως να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις του εισαγγελέα και του συνηγόρου του ερήμην κατηγορουμένου;

5.1. Αναφέρεται ο όρος «δυνατότητα να προσβάλουν την απόφαση» στο άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 στο δικαίωμα ασκήσεως ενδίκου μέσου στους ενδιάμεσους βαθμούς κρίσεως ή αναφέρεται στην προσβολή αμετάκλητης δικαστικής αποφάσεως;

5.2. Ποιο πρέπει να είναι το περιεχόμενο της ενημερώσεως, η οποία πρέπει να γίνει σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 σε πρόσωπο που καταδικάστηκε ερήμην χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2, σχετικά με το δικαίωμα «να ζητήσει νέα δίκη ή να ασκήσει άλλο μέσο ένδικης προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 9»: αναφέρεται στο δικαίωμα να ασκήσει τέτοιο ένδικο μέσο όταν προσβάλλει την ερήμην του καταδικαστική απόφαση ή στο δικαίωμα να υποβάλει τέτοια αίτηση, η βασιμότητα της οποίας πρέπει να κριθεί σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο;

6. Ποιο είναι το περιεχόμενο της εκφράσεως «άσκηση άλλου μέσου ένδικης προστασίας[,] ... που επιτρέπει επαναπροσδιορισμό της ουσίας της υπόθεσης, περιλαμβανομένης της εξέτασης νέων αποδεικτικών στοιχείων, και που ενδέχεται να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης» στο άρθρο 9, πρώτη περίοδος, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343;

7. Είναι εθνική διάταξη –το άρθρο 423, παράγραφος 3, του ΝΡΚ– η οποία απαιτεί την αυτοπρόσωπη εμφάνιση του ερήμην καταδικασθέντος ως υποχρεωτική προϋπόθεση για να εξεταστεί και να γίνει δεκτή αίτηση για νέα δίκη συμβατή με το άρθρο 8, παράγραφος 4, και το άρθρο 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343;

8. Εφαρμόζονται το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος και το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343 σε πρόσωπα που έχουν αθωωθεί;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία (ΕΕ) 2016/343, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1, στο εξής: οδηγία 2016/343 ή οδηγία)

Εθνικές διατάξεις

Nakazatelen kodeks (ποινικός κώδικας, στο εξής: NK)

Nakazatelno-protsesualen kodeks (κώδικας ποινικής δικονομίας, στο εξής: ΝΡΚ)

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Κατά του VB ασκήθηκε ποινική δίωξη για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση μαζί με συγκεκριμένο αριθμό άλλων προσώπων με σκοπό τον πλουτισμό μέσω της καλλιέργειας και της διακινήσεως ναρκωτικών, καθώς και για οπλοκατοχή, αδικήματα που τιμωρούνται σύμφωνα με το άρθρο 321, παράγραφος 3, σημείο 2, σε συνδυασμό με την παράγραφο 2, του Nakazatelen kodeks (ποινικού κώδικα, στο εξής: NK), για κατοχή από κοινού ναρκωτικών και πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών σε τρεις περιπτώσεις, αδίκημα που τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 354a, παράγραφος 2, και παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 20, παράγραφος 2, του NK, καθώς και για κατοχή από κοινού πυροβόλων όπλων και πυρομαχικών χωρίς την απαραίτητη άδεια, αδίκημα που τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 339, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 20, παράγραφος 2, του NK. Για τα εν λόγω αδικήματα προβλέπονται αντίστοιχα ποινές στερητικές της ελευθερίας και ειδικότερα από 3 έως 10 χρόνια για την πρώτη, από 3 έως 10 χρόνια και από 5 έως 15 χρόνια για τη δεύτερη και από 2 έως 8 χρόνια για την τρίτη.
- 2 Η ποινική διαδικασία διεξήχθη εξ αρχής ερήμην του VB. Μέχρι στιγμής, δεν έχει ενημερωθεί επισήμως σχετικά με τις κατηγορίες σε βάρος του. Πέραν αυτού, δεν έχει ενημερωθεί ούτε σχετικά με το γεγονός ότι η κατηγορία έχει αχθεί ενώπιον δικαστηρίου, ούτε σχετικά με την ημερομηνία και τον τόπο της δίκης, ούτε σχετικά με τις συνέπειες της μη παραστάσεώς του.
- 3 Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο κατηγορούμενος δεν μπορεί να εντοπιστεί. Κατά την ανακριτική διαδικασία, διέφυγε άμεσα πριν η αστυνομία προχωρήσει σε σύλληψη των υπόπτων. Καταζητήθηκε και μέσω ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, δεν μπόρεσε ωστόσο να εντοπιστεί. Ως εκ τούτου, δεν ενημερώθηκε σχετικά με την ποινική δίωξη εναντίον του. Στο πλαίσιο της δίκης, καταχωρίστηκε εκ νέου ως καταζητούμενος. Σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, του Ιουνίου 2023, δεν μπορεί να εντοπιστεί.
- 4 Τόσο κατά την ανακριτική διαδικασία όσο και στη δίκη, ο κατηγορούμενος εκπροσωπήθηκε από τρεις αυτεπαγγέλτως διορισθέντες συνηγόρους. Κανείς εξ αυτών δεν τον έχει δει ποτέ ούτε έχει σχέση με τον ίδιο ή με τους συγγενείς του.
- 5 Η διαδικασία είναι ακόμη εκκρεμής. Είναι πολύ πιθανό ο VB να καταδικαστεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή την οποία θα πρέπει πράγματι να εκτίσει. Είναι όμως επίσης πιθανό να μην κριθεί ένοχος και να αθωωθεί.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 6 **Σκεπτικό επί του ερωτήματος υπό 1.1.:** Σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2016/343, η διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας ερήμην του κατηγορουμένου είναι δυνατή, ακόμη και όταν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2. Ωστόσο, στην δεύτερη περίοδο τίθεται ο όρος

ότι το εν λόγω πρόσωπο όταν ενημερώνεται σχετικά με την απόφαση και όταν συλλαμβάνεται ή συνελήφθη [Σ.τ.Μ: Η βουλγαρική απόδοση της δεύτερης περιόδου είναι συναφώς αμφίσημη, καθώς χρησιμοποιείται στο σημείο αυτό η έκφραση «по-специално когато лицето е задържано», η οποία μπορεί να αποδοθεί ως «ειδικότερα όταν το πρόσωπο συλλαμβάνεται» αλλά επίσης και ως «ειδικότερα, όταν το πρόσωπο συνελήφθη»]. ενημερώνεται επίσης σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη. Τίθεται το ζήτημα αν το εν λόγω πρόσωπο –όταν κρατείται προς τον σκοπό της εκτέλεσης της επιβληθείσας σε βάρος του στερητικής της ελευθερίας ποινής –πρέπει υποχρεωτικώς να ενημερωθεί σχετικά με την απόφαση με την οποία καταδικάστηκε.

- 7 Είναι δυνατή η ερμηνεία ότι η εν λόγω διάταξη δεν επιβάλλει υποχρέωση να γίνει τέτοια ενημέρωση, εφόσον ορίζει «όταν λαμβάνουν γνώση της αποφάσεως». Καθορίζεται η απαίτηση ότι μόνον όταν συμβεί ένα πιθανό γεγονός –«όταν ...» (στα αγγλικά «when», στα γαλλικά «lorsque»)–, ήτοι η ενημέρωση σχετικά με την απόφαση, γεννάται η υποχρέωση των κρατών μελών να ενημερώσουν τον ερήμην καταδικασθέντα σχετικά με τα ένδικα μέσα κατά της ερήμην του διεξαχθείσας διαδικασίας.
- 8 Η εν λόγω ερμηνεία μπορεί να βασιστεί στην εκδοχή «όταν λαμβάνουν γνώση της αποφάσεως» ή «όταν συλλαμβάνονται». Η σύλληψη, ιδίως, συνεπάγεται αυτομάτως την υποχρέωση ενημερώσεως σχετικά με τα ένδικα μέσα κατά της ερήμην διεξαχθείσας διαδικασίας. Επομένως, δεν είναι καθόλου απαραίτητο πρόσωπο που ήδη κρατείται να ενημερωθεί σχετικά με την απόφαση με την οποία καταδικάστηκε.
- 9 Δυνατή είναι, ωστόσο, και η ερμηνεία ότι μια τέτοια ενημέρωση είναι υποχρεωτική, δεδομένου ότι αποτελεί προϋπόθεση προκειμένου πρόσωπο που καταδικάστηκε χωρίς να συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, να μπορεί εν γνώσει της πραγματικής καταστάσεως να αποφασίσει αν προτίθεται να κάνει χρήση των ενδίκων μέσων κατά της ερήμην του καταδικαστικής αποφάσεως. Η έκφραση «ειδικότερα όταν συλλαμβάνονται» θα έπρεπε, επομένως, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο συλληφθείς καταδικασθείς πρέπει υποχρεωτικά να ενημερωθεί σχετικά με την απόφαση με την οποία καταδικάστηκε.
- 10 Τίθεται, επομένως, το ζήτημα αν η έκφραση «ειδικότερα όταν ...» (στα αγγλικά «in particular when», στα γαλλικά «en particulier au moment de») αναφέρεται (1) στην ενημέρωση σχετικά με τα ένδικα μέσα κατά της ερήμην διεξαχθείσας διαδικασίας –ήτοι, αυτή η ενημέρωση γίνεται όταν το πρόσωπο συλλαμβάνεται, ή (2) αφορά την ενημέρωση του συλληφθέντος σχετικά με την απόφαση με την οποία καταδικάστηκε ερήμην –ήτοι, ενημερώνεται σχετικά με την απόφαση, όταν συλλαμβάνεται. Στη δεύτερη περίπτωση, η ενημέρωση σχετικά με τα ένδικα μέσα συνδέεται άμεσα με την ενημέρωση σχετικά με την καταδίκη και όχι με τη σύλληψη του προσώπου.

- 11 Πέραν αυτού, τίθεται το ζήτημα του συνδέσμου «επίσης» (στα αγγλικά «also», στα γαλλικά «également»), ήτοι αν με αυτόν νοείται ότι η ενημέρωση σχετικά με την απόφαση είναι κάτι σαφές και αναμφισβήτητο, αλλά πρέπει να γίνει επίσης και η ενημέρωση σχετικά με τα ένδικα μέσα κατά της ερήμην διεξαχθείσας διαδικασίας –μαζί με την ενημέρωση σχετικά με την απόφαση.
- 12 Το αιτούν δικαστήριο υιοθετεί τη δεύτερη άποψη. Προκειμένου να ασκήσει αποτελεσματικά τα ένδικα μέσα κατά της ερήμην διεξαχθείσας διαδικασίας, είναι απαραίτητο ο καταδικασθείς να γνωρίζει με σαφήνεια τους λόγους της καταδίκης του –μόνον τότε μπορεί να κρίνει αν προτίθεται να κάνει χρήση των ενδίκων μέσων και πώς θέλει να διατυπώσει τα επιχειρήματά του. Η ίδια η απαίτηση αποτελεσματικότητας των ενδίκων μέσων σύμφωνα με το άρθρο 47, παράγραφος 1, του Χάρτη απαιτεί μια τέτοια ενημέρωση.
- 13 **Σκεπτικό ως προς ερώτημα υπό 1.2.:** Τίθεται επίσης το ζήτημα ως προς το είδος της εν λόγω ενημερώσεως. Αρκεί το γεγονός ότι καταδικασθείς έχει συλληφθεί και κρατηθεί ώστε να θεωρηθεί ότι έχει ενημερωθεί σχετικά με την απόφαση; Τούτο ισχύει στο μέτρο που κάθε σύλληψη συνιστά το αποτέλεσμα καταδικαστικής αποφάσεως και ένα πρόσωπο, μόλις συλληφθεί, πρέπει να γνωρίζει ότι έχει καταδικαστεί με δικαστική απόφαση.
- 14 Ή είναι η ενημέρωση σύννομη ακόμη και όταν ο συλληφθείς έχει πρόσβαση στα στοιχεία της δικαστικής αποφάσεως με την οποία καταδικάστηκε –π.χ. στο διατακτικό στο οποίο αναφέρεται το αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκε, σε γενική μορφή, στον νομικό χαρακτηρισμό, στην επιβληθείσα στερητική της ελευθερίας ποινή και στη διάρκειά της; Τούτο θα μπορούσε να ισχύει στον βαθμό που η εν λόγω ενημέρωση αρκεί προκειμένου να πληροφορηθεί την καταδίκη του.
- 15 Ή είναι απαραίτητο να του χορηγηθεί αντίγραφο ολόκληρης της δικαστικής αποφάσεως με την οποία καταδικάστηκε; Τούτο θα μπορούσε να ισχύει στον βαθμό που ο ερήμην καταδικασθείς, ο οποίος κρατείται προς εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που του έχει επιβληθεί, μπορεί να προβεί σε συνειδητή επιλογή ως προς το αν και πώς προτίθεται να ασκήσει ένδικα μέσα κατά της εν λόγω καταδικαστικής αποφάσεως, μόνο αν γνωρίζει το πλήρες κείμενο της δικαστικής αποφάσεως.
- 16 Ή πρέπει να παρασχεθεί στον ερήμην καταδικασθέντα –εφόσον υποβάλει σχετική αίτηση– επιπλέον πρόσβαση στο σύνολο της δικογραφίας (στον ίδιο ή στον δικηγόρο του); Τούτο θα μπορούσε να ισχύει στον βαθμό που υφίσταται πραγματική και αποτελεσματική ενημέρωση σχετικά με την απόφαση αν δεν διατίθεται στον ερήμην καταδικασθέντα μόνον αντίγραφο της εν λόγω αποφάσεως, αλλά αυτός τελεί και σε γνώση του πραγματικού και νομικού πλαισίου, εντός του οποίου αυτή εκδόθηκε– και τούτο προϋποθέτει την πρόσβαση στη δικογραφία. Μια δικαστική απόφαση δεν μπορεί να γίνει ορθά κατανοητή αν διαβαστεί χωριστά και απομονωμένη από τα διαδικαστικά έγγραφα. Ως εκ τούτου, είναι δυνατόν να μην μπορεί να γίνει αποτελεσματική χρήση των ενδίκων

μέσων κατά της εν λόγω αποφάσεως όταν δεν παρέχεται πρόσβαση στα διαδικαστικά έγγραφα.

- 17 **Σκεπτικό επί του ερωτήματος υπό 1.3.:** Είναι πιθανό το Δικαστήριο να δώσει αρνητική απάντηση σε αμφότερα τα πρώτα ερωτήματα. Το αιτούν δικαστήριο κρίνει, ωστόσο, απαραίτητο, να διασφαλίσει ότι μετά την ενδεχόμενη καταδίκη του σε στερητική της ελευθερίας ποινή, ο VB θα λάβει κατά τη σύλληψή του αντίγραφο της καταδικαστικής αποφάσεως. Τίθεται, επομένως, το ζήτημα αν τούτο αντίκειται στο δίκαιο της Ένωσης.
- 18 Είναι, ιδίως, πιθανό, τα επιχειρήματα στα οποία το Δικαστήριο θα βασίσει ενδεχομένως την αρνητική του απάντηση στα δύο πρώτα ερωτήματα, να τίθενται κατά τρόπο ώστε να οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι απαγορεύεται στο αιτούν δικαστήριο να λάβει μέτρα ώστε να διασφαλίσει μια τέτοια ενημέρωση, διότι κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης.
- 19 Εάν το Δικαστήριο καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται τέτοια απαγόρευση, το αιτούν δικαστήριο χρειάζεται να λάβει ουσιαστική απάντηση στα δύο πρώτα ερωτήματα, ακόμη και αν δεν υποχρεούται να διασφαλίσει ότι ο ερήμην καταδικασθείς θα ενημερωθεί στο μέλλον (απόφαση της 8ης Ιουνίου 2023, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-430/22 και C-468/22, EU:C:2023:458).
- 20 **Σκεπτικό επί του ερωτήματος υπό 2.1.:** Το εθνικό δίκαιο επιτρέπει την εξέταση της ποινικής κατηγορίας ερήμην του κατηγορουμένου χωρίς να συντρέχει μία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας. Σε αυτήν την περίπτωση, προβλέπει έναν ειδικό μηχανισμό για την προστασία του δικαιώματος στην αυτοπρόσωπη παράσταση –το άρθρο 423 του ΝPK. Ο εν λόγω μηχανισμός τίθεται σε ισχύ μόλις η ερήμην καταδικαστική απόφαση καταστεί αμετάκλητη. Αφετηρία του αποτελεί η αίτηση του ερήμην καταδικασθέντος για επανάληψη της διαδικασίας με την αιτιολογία ότι αυτή διενεργήθηκε και κρίθηκε ερήμην του. Η εν λόγω αίτηση αποτελεί αντικείμενο ειδικής ένδικης διαδικασίας. Στην απόφασή του επί της ουσίας, το δικαστήριο είτε αναγνωρίζει το δικαίωμα στην επανάληψη της διαδικασίας είτε το απορρίπτει· στην πρώτη περίπτωση, επαναλαμβάνει τη διαδικασία, η οποία διεξάγεται εκ νέου με τη συμμετοχή του κατηγορουμένου.
- 21 Στην περίπτωση αυτή, τίθεται το ζήτημα αν η εν λόγω εθνική διάταξη είναι συμβατή με τον μηχανισμό του άρθρου 8, παράγραφος 4 και του άρθρου 9 της οδηγίας 2016/343. Το εν λόγω ζήτημα τίθεται στον βαθμό που η εθνική διάταξη δεν προβλέπει κανέναν τρόπο ενημερώσεως του κατηγορουμένου μετά την ερήμην καταδίκη του σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη στην οποία να συμμετέχει. Στην πράξη, δεν ενημερώνεται ούτε όταν συλλαμβάνεται ή όταν του γνωστοποιείται η καταδικαστική απόφαση που έχει εκδοθεί εναντίον του, αν η εν λόγω γνωστοποίηση λαμβάνει χώρα με πρωτοβουλία του καταδικασθέντος.
- 22 **Σκεπτικό επί του ερωτήματος υπό 2.2.:** Επισημαίνεται ότι το εθνικό δίκαιο προβλέπει μεν την παροχή των αναφερόμενων στο άρθρο 8, παράγραφος 4, της

οδηγίας 2016/343, πληροφοριών, σε μεταγενέστερο, όμως, χρονικό σημείο. Το εθνικό δίκαιο προβλέπει δηλαδή μηχανισμό παροχής πληροφοριών στον ερήμην καταδικασθέντα σχετικά με το αν έχει ή όχι δικαίωμα σε νέα δίκη.

- 23 Προκειμένου να παρασχεθούν οι εν λόγω πληροφορίες στον ερήμην καταδικασθέντα είναι, ιδίως, απαραίτητο, να αιτηθεί αυτός προηγουμένως την ακύρωση της ερήμην απόφασης και τη διενέργεια νέας δίκης στην οποία να συμμετέχει. Αφότου το δικαστήριο εξετάσει τη βασιμότητα της εν λόγω αιτήσεως, εκδίδει απόφαση. Με αυτήν, το δικαστήριο αναγνωρίζει ή απορρίπτει το δικαίωμα σε νέα δίκη, είτε ακυρώνοντας την ερήμην απόφαση και διατάσσοντας τη διεξαγωγή νέας δίκης στην οποία να συμμετέχει ο κατηγορούμενος, είτε απορρίπτει την αίτηση. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο ερήμην καταδικασθείς, αφού ενημερωθεί σχετικά με τη δικαστική απόφαση επί της αιτήσεώς του για νέα δίκη, ενημερώνεται σχετικά με το κατά πόσον η κύρια διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας καταδικάστηκε ερήμην, διεξήχθη υπό τέτοιους όρους που του παρέχουν ή όχι δικαίωμα σε νέα δίκη.
- 24 Τίθεται το ζήτημα αν με την εν λόγω εθνική ρύθμιση μεταφέρθηκε ορθά στην εθνική νομοθεσία το άρθρο 8, παράγραφος 4 και το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343, υπό το πρίσμα της προβλεπόμενης στο άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας και του άρθρου 47, παράγραφος 1, του Χάρτη απαιτήσεως για την παροχή αποτελεσματικού ενδίκου μέσου κατά της ερήμην διεξαχθείσας διαδικασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, η ενημέρωση σχετικά με το δικαίωμα σε νέα δίκη πρέπει να γίνεται σε προγενέστερο χρονικό σημείο, ήτοι όταν ο καταδικασθείς ενημερώνεται σχετικά με την απόφαση και/ή όταν συλλαμβάνεται. Και τούτο διότι η εν λόγω ενημέρωση πρέπει να είναι αποτελεσματική στην πράξη, ήτοι ο καταδικασθείς να είναι σε θέση να εκτιμήσει αν προτίθεται να κάνει χρήση του δικαιώματός του σε νέα δίκη ή αν αποδέχεται την καταδίκη του (πρβλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2019, C-467/18, EU:C:2019:765, σκέψη 50, πρώτη πρόταση). Αν η ενημέρωση σχετικά με το δικαίωμα σε νέα δίκη γίνει αφότου το δικαστήριο έχει αποφανθεί επί της αιτήσεως για νέα δίκη, η εν λόγω ενημέρωση δεν συνιστά πλέον ένδικο μέσο κατά την έννοια της οδηγίας.
- 25 **Σκεπτικό επί του ερωτήματος υπό 2.3.:** Είναι πιθανό το Δικαστήριο να δώσει αρνητική απάντηση σε αμφότερα τα ανωτέρω ερωτήματα και να αποφασίσει ότι η βουλγαρική ρύθμιση δεν είναι συμβατή με την οδηγία.
- 26 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, ως εκ τούτου, αν μπορεί να προχωρήσει με την εξέταση της υποθέσεως ερήμην του VB, λαμβάνοντας συγκεκριμένα μέτρα προς διασφάλιση του δικαιώματός του στην ενημέρωση, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, τα οποία να είναι επαρκώς αποτελεσματικά σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας. Στο άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, ορίζεται ότι τα «κράτη μέλη» «διασφαλίζουν» ένα ορισμένο επίπεδο προστασίας –εν προκειμένω, την ενημέρωση. Η εν λόγω εγγύηση μπορεί, ως εκ τούτου, να παρασχεθεί όχι μόνο από τον εθνικό νομοθέτη, αλλά και από το εθνικό δικαστήριο, το οποίο εφαρμόζει

αντιστοίχως το δικό του δίκαιο, προκειμένου να επιτύχει αποτέλεσμα συμβατό με το δίκαιο της Ένωσης.

- 27 Το Δικαστήριο έχει ήδη επισημάνει ότι οι προϋποθέσεις για την εξέταση ποινικής υποθέσεως ερήμην του κατηγορουμένου σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφοι 2 έως 4, και το δικαίωμα σε νέα δίκη σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343, έχουν άμεσο αποτέλεσμα (απόφαση της 19ης Μαΐου 2022, C-569/20, EU:C:2022:401, σκέψη 28). Επομένως, το αιτούν δικαστήριο μπορεί να εκτιμήσει άμεσα αν η ποινική διαδικασία κατά του VB εμπίπτει σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας. Όπως προαναφέρθηκε, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι –τουλάχιστον κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως– δεν πρόκειται για τέτοια περίπτωση.
- 28 Μία από τις αρχές της εθνικής διαδικασίας συνίσταται στο να ενημερωθεί ο κατηγορούμενος σχετικά με τα δικαιώματά του και να του δοθεί η δυνατότητα να τα ασκήσει. Δεδομένου ότι ο VB έχει σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343, άμεσα ισχύον δικαίωμα σε νέα δίκη, προκύπτει εξ αυτού η υποχρέωση του αιτούντος δικαστηρίου (σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο) να λάβει τα απαραίτητα μέτρα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτός έχει ενημερωθεί σχετικά με τα εν λόγω δικαιώματα σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, και μάλιστα με επαρκώς αποτελεσματικό τρόπο, ώστε να μπορεί να κάνει χρήση της εν λόγω ενημερώσεως (άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας).
- 29 Στην προκειμένη υπόθεση είναι πιθανό να εκδοθεί κατά του VB δικαστική απόφαση με την οποία θα κηρυχθεί ένοχος και θα καταδικαστεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή. Εφόσον δεν προκύψουν νέες περιστάσεις, αυτό θα γίνει ερήμην του και υπό προϋποθέσεις άλλες από τις αναφερόμενες στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343. Εξ αυτού προκύπτει ότι ο VB θα είναι σε θέση να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της ερήμην καταδικαστικής αποφάσεως, το οποίο διαθέτει άμεσα σύμφωνα με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 9 της οδηγίας).
- 30 Ως εκ τούτου, τίθεται το ζήτημα αν το αιτούν δικαστήριο διασφαλίζει την τήρηση της απαιτήσεως του άρθρου 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/343, αναφορικά με την εξασφάλιση της ενημερώσεως σχετικά με το δικαίωμα που προβλέπεται στο άρθρο 9 της οδηγίας, όταν γίνεται ρητά μνεία στην απόφασή του (1) στις περιστάσεις αυτές, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος σε νέα δίκη ή σε άλλα ένδικα μέσα και πέραν αυτού, (2) υποχρεώνει εκείνα τα πρόσωπα τα οποία πρόκειται σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο να συλλάβουν τον ερήμην καταδικασθέντα VB να του παραδώσουν αντίγραφο της εν λόγω δικαστικής αποφάσεως. Επιπλέον, τίθεται το ζήτημα αν αυτός ο τρόπος διασφάλισης της ενημερώσεως σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, είναι αρκούντως αποτελεσματικός σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας.

- 31 **Σκεπτικό ως προς το ερώτημα υπό 2.4.:** Είναι πιθανό να διαπιστώσει το Δικαστήριο ότι η εθνική διάταξη είναι πλήρως συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης, π.χ. διότι το εθνικό ένδικο μέσο που προβλέπεται στο άρθρο 423 του ΝΡΚ είναι αντίστοιχο με το ένδικο μέσο κατά το άρθρο 8, παράγραφοι 2 έως 4, και το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343 ή ότι συνιστά επαρκές ένδικο μέσο, ακόμη και αν δεν είναι αντίστοιχο με αυτό.
- 32 Στην περίπτωση αυτή, φαίνεται περιττό να καταβάλει το αιτούν δικαστήριο οποιαδήποτε προσπάθεια να διασφαλίσει ότι ο VB, αφού συνελήφθη προς τον σκοπό της εκτέλεσης της στερητικής της ελευθερίας ποινής που του επιβλήθηκε ερήμην του, ενημερώνεται ήδη κατά το χρονικό αυτό σημείο σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, σε συνδυασμό με το άρθρο 9 της οδηγίας.
- 33 Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι είναι απαραίτητο να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο καταδικασθείς ενημερώνεται προσηκόντως σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη. Τίθεται, επομένως, το ζήτημα αν κάτι τέτοιο δεν απαγορεύεται σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως, αν το αιτούν δικαστήριο θα παραβίαζε τον νόμο, αν λάμβανε τα αναφερόμενα στο ερώτημα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι ο ερήμην καταδικασθείς ενημερώνεται σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343 και αν μια τέτοια ενέργεια θα ήταν ασύμβατη με το σύστημα της προστασίας του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παραστάσεως που καθιερώνει η οδηγία, καθώς και με άλλες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και ως εκ τούτου, θα έπρεπε υποχρεωτικά να μην εφαρμοστεί.
- 34 **Σκεπτικό επί του τρίτου ερωτήματος.:** Από τις ανωτέρω απαντήσεις προκύπτει ότι το δίκαιο της Ένωσης επιτρέπει ή τουλάχιστον δεν απαγορεύει σε εθνικό δικαστήριο που εξετάζει την υπόθεση ερήμην του κατηγορουμένου σε περίπτωση κατά την οποία δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343, να λαμβάνει μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι ο ερήμην καταδικασθείς ενημερώνεται σχετικά με τα ένδικα μέσα κατά της ερήμην καταδικαστικής αποφάσεως.
- 35 Το τρίτο ερώτημα αποσκοπεί στο να διαπιστωθεί σε ποιο χρονικό σημείο της ποινικής διαδικασίας το αιτούν δικαστήριο (1) πρέπει να αποφασίσει ότι η ποινική διαδικασία που διεξάγεται ερήμην του κατηγορουμένου δεν εμπίπτει στις προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343 και ως εκ τούτου είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας και επιπλέον (2) πρέπει να εφαρμόσει την εν λόγω εγγύηση, ήτοι να καθορίσει και να εφαρμόσει μηχανισμό μέσω του οποίου η ενημέρωση αυτή να γίνεται κατά το χρονικό σημείο της συλλήψεως του ερήμην καταδικασθέντος και/ή της γνωστοποίησεως της ερήμην αποφάσεως.
- 36 Σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/343, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι πρόσωπο που καταδικάστηκε ερήμην χωρίς να

συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, ενημερώνεται σχετικά με τα ένδικα μέσα κατά της ερήμην διεξαχθείσας διαδικασίας, τα οποία δικαιούται να ασκήσει σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας. Η εν λόγω εγγύηση απαιτεί τρία ξεχωριστά μέτρα, προκειμένου να εφαρμοστεί. Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί αν συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας. Δεύτερον, (σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως σε αυτό), πρέπει να αναγνωριστεί υπέρ του ερήμην καταδικασθέντος ότι διαθέτει ένα ή περισσότερα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 9 της οδηγίας ένδικα μέσα. Τρίτον, πρέπει να ληφθούν μέτρα προκειμένου η εν λόγω αναγνώριση (το δεύτερο μέτρο) να καταστεί γνωστή στον ερήμην καταδικασθέντα σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, ιδίως κατά το χρονικό σημείο της συλλήψεως και/ή της γνωστοποίησεως της δικαστικής αποφάσεως (π.χ. υποχρεώνοντας τις αρχές εκτελέσεως της ποινής να παραδώσουν στον ερήμην καταδικασθέντα μετά τη σύλληψή του τη δικαστική απόφαση με την οποία έγινε η εν λόγω αναγνώριση).

- 37 Τα άρθρα 8 έως 10 της οδηγίας 2016/343 δεν αναφέρουν τίποτα σχετικά με το πρώτο πιθανό χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να εφαρμοστεί η προβλεπόμενη στο άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, εγγύηση. Ωστόσο, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι πρόκειται, συναφώς, για την ενώπιον του δικαστηρίου διαδικασία, κατά την οποία ελήφθη η αμετάκλητη απόφαση επί της ενοχής και καθορίστηκε η ποινή.
- 38 Αυτό ισχύει στο μέτρο που το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον μια ποινική διαδικασία έχει διεξαχθεί ερήμην του κατηγορουμένου και ως εκ τούτου να καθοριστεί το είδος της ερημοδικίας του κατηγορουμένου (αν εμπίπτει ή όχι στις προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας), πρέπει να εκτιμηθούν οι πραγματικές περιστάσεις που χαρακτηρίζουν την ερημοδικία του κατηγορουμένου κατά το χρονικό σημείο της αμετάκλητης δικαστικής αποφάσεως επί της ουσίας αναφορικά με τα ουσιαστικά πραγματικά και νομικά ζητήματα (απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, σκέψη 48, και απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, C-514/21 και C-515/21, EU:C:2023:235, σκέψεις 52 και 53).
- 39 Η εν λόγω διαπίστωση δεν μπορεί να γίνει σε προγενέστερο χρονικό σημείο, δεδομένου ότι η μελλοντική εμφάνιση του κατηγορουμένου θα μπορούσε να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι τηρήθηκε το δικαίωμα της αυτοπρόσωπης συμμετοχής σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας. Εν προκειμένω, για παράδειγμα, η μελλοντική εμφάνιση εξουσιοδοτημένου συνηγόρου και η δήλωσή του ότι ο κατηγορούμενος έχει λάβει γνώση της δίκης, θα οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας τυγχάνει εφαρμογής.
- 40 Όσον αφορά το τελευταίο πιθανό χρονικό σημείο, πρέπει να ληφθεί υπόψη η αιτιολογική σκέψη 12, περίοδοι 3 και 4, της οδηγίας 2016/343. Εκεί αναφέρεται ότι η οδηγία τυγχάνει εφαρμογής μέχρι η απόφαση επί της ουσίας να καταστεί οριστική και δεν εφαρμόζεται σε ένδικα μέσα που ασκούνται αφότου η απόφαση

καταστεί οριστική. Επιπλέον, η διάταξη του άρθρου 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας αποτελεί σημαντικό μέρος του μηχανισμού προστασίας του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παραστάσεως σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν την εφαρμογή της, ενόσω η διαδικασία εκκρεμεί και πριν η ερήμην απόφαση καταστεί αμετάκλητη. Τούτο σημαίνει ότι η απόφαση με την οποία καθορίζεται το είδος της ερημοδικίας –αν πληροί ή όχι τις προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας– θα πρέπει να ληφθεί προτού η απόφαση που εκδόθηκε ερήμην του κατηγορουμένου καταστεί αμετάκλητη.

- 41 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι κατά της αποφάσεώς του επί της ουσίας μπορεί να ασκηθεί ένδικο μέσο εντός προθεσμίας 15 ημερών από την έκδοσή της. Αν δεν ασκηθεί ένδικο μέσο, την 16η μέρα, η απόφαση καθίσταται αμετάκλητη. Ως εκ τούτου, η απόφαση έχει προοπτική να καταστεί αμετάκλητη επί της ουσίας.
- 42 Το αιτούν δικαστήριο χρειάζεται, ως εκ τούτου, να γνωρίζει ακριβώς σε ποιο χρονικό σημείο της διαδικασίας πρέπει να λάβει τα ακόλουθα μέτρα: (1) να λάβει την απόφαση αν πρόκειται για ερήμην διαδικασία, η οποία δεν εμπίπτει στις προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343· (2) σε καταφατική περίπτωση, να αναφέρει τα ένδικα μέσα που έχει στη διάθεσή του ο VB· (3) να λάβει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι αυτός ενημερώνεται συναφώς, όταν συλλαμβάνεται και/ή του γνωστοποιείται η απόφαση.
- 43 Αν η απόφαση αυτή λαμβάνεται το πρώτον σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο – μεταξύ άλλων, το πρώτον, αφότου ο ερήμην καταδικασθείς εντοπίσθηκε και πιθανώς συνελήφθη, υπάρχει κίνδυνος παραβιάσεως του δικαιού της Ένωσης. Αυτό ισχύει για δύο λόγους. Πρώτον, εάν το αιτούν δικαστήριο λάμβανε το πρώτον τότε την εν λόγω απόφαση και μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει τη γνωστοποίηση στον ερήμην καταδικασθέντα, τότε τα μέτρα του δεν θα ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, η οποία δεν τυγχάνει εφαρμογής, αφότου η δικαστική απόφαση καταστεί οριστική επί της ουσίας (αιτιολογική σκέψη 12, τέταρτη περίοδος). Δεύτερον, χρειάζεται κάποιος χρόνος προκειμένου να εκδοθεί μια τέτοια απόφαση και να διασφαλιστεί ότι αυτή θα γνωστοποιηθεί στον ερήμην καταδικασθέντα, έτσι ώστε η εν λόγω γνωστοποίηση να μην γίνει κατά τη σύλληψη του ερήμην καταδικασθέντος (όπως απαιτείται από το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας [2]016/343), αλλά αργότερα και μάλιστα σημαντικά αργότερα. Αυτό το είδος καθυστερημένης εγγυήσεως δεν πληροί την απαίτηση της αποτελεσματικότητας του άρθρου 10, παράγραφος 1, της οδηγίας και του άρθρου 47, παράγραφος 1, του Χάρτη.
- 44 **Σκεπτικό επί του τέταρτου ερωτήματος:** Τίθεται το ζήτημα σχετικά με τους διαδικαστικούς τρόπους με τους οποίους το αιτούν δικαστήριο πρέπει να καταλήξει στη διαπίστωση αναφορικά με το αν η ερημοδικία του VB είναι τέτοιας φύσεως ώστε να μην εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8,

παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343 και με ποιον τρόπο πρέπει να διασφαλίσει την απαραίτητη ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, της οδηγίας.

- 45 Το ζήτημα αυτό δεν ρυθμίζεται στην εν λόγω οδηγία, αλλά πρέπει να ληφθεί υπόψη η απαίτηση για την παροχή αποτελεσματικού ενδίκου μέσου σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας, και το άρθρο 47, παράγραφος 1, του Χάρτη, καθώς και η αρχή της ισοδυναμίας.
- 46 Η εκδίκαση της ποινικής διαδικασίας κατά του VB έγινε από το αιτούν δικαστήριο παρουσία του εισαγγελέα που απήγγειλε και εκπροσωπεί την κατηγορία, καθώς και παρουσία συνηγόρου ο οποίος ζητήθηκε αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο και ορίστηκε από τον δικηγορικό σύλλογο και υπερασπίζεται τα συμφέροντα του ερημοδικούντος VB. Κατά το εθνικό δίκαιο, όλες οι δικαστικές αποφάσεις που μπορούν να επηρεάσουν την έννομη σφαίρα του ερημοδικούντος VB λαμβάνονται μετά από ακρόαση του εισαγγελέα και του συνηγόρου του. Σκοπός είναι να διατυπώσουν τις θέσεις τους και να απαιτήσουν συναφώς την τήρηση των διαδικαστικών και ουσιαστικών δικαιωμάτων. Ο εισαγγελέας υπερασπίζεται τη νομιμότητα, είτε υπέρ είτε σε βάρος του ερημοδικούντος VB, ενώ ο συνήγορός του υπερασπίζεται μόνον τα δικαιώματα και συμφέροντα αυτού, επισημαίνοντας όλες τις περιστάσεις που τον ευνοούν. Τόσο ο εισαγγελέας όσο και ο συνήγορος μπορούν να ασκήσουν ένδικα μέσα κατά των δικαστικών αποφάσεων.
- 47 Τούτο οδηγεί ενδεχομένως στη διαπίστωση ότι δικαστική απόφαση που αναφέρεται στην εξασφάλιση δικαιώματος που αναγνωρίζεται από το δίκαιο της Ένωσης –ήτοι του δικαιώματος λήψεως ορισμένων πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/[343]–, πρέπει υπό το πρίσμα της παροχής στον ερημοδικούντα VB αποτελεσματικής προστασίας, καθώς και σύμφωνα με την αρχή της ισοδυναμίας, να εκδίδεται υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, όπως οι δικαστικές αποφάσεις που αναφέρονται στα δικαιώματα του VB που αναγνωρίζονται στο εθνικό δίκαιο σχετικά με τη συμμετοχή στη διαδικασία. Τούτο σημαίνει ότι το αιτούν δικαστήριο πρέπει να λάβει την απόφασή του, αφού ακούσει τους διαδίκους.
- 48 **Σκεπτικό επί του ερωτήματος υπό 5.1.:** Το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, σε συνδυασμό με την πρώτη περίοδο, της οδηγίας 2016/343 ορίζει ότι όταν κατηγορούμενος καταδικάζεται ερήμην, χωρίς όμως να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, το εν λόγω πρόσωπο «έχει τη δυνατότητα να προσβάλει την απόφαση» και «το δικαίωμα να ζητήσει νέα δίκη ή να ασκήσει άλλο μέσο ένδικης προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 9».
- 49 Ο κανόνας μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο ώστε να αναφέρεται σε δύο χωριστά και ανεξάρτητα μεταξύ τους δικαιώματα. Το πρώτο είναι το δικαίωμα ασκήσεως ενδίκου μέσου στους ενδιάμεσους βαθμούς κρίσεως (προτού η καταδικαστική απόφαση καταστεί αμετάκλητη) και το δεύτερο το δικαίωμα σε νέα δίκη ή σε άλλο ένδικο μέσο (αφού καταστεί αμετάκλητη). Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται από τη βουλγαρική έννοια του [στη βουλγαρική γλωσσική

απόδοση του άρθρου 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/343] χρησιμοποιούμενου όρου «обжалва решение» («να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της απόφασης») [Σ.τ.Μ.: Στη γερμανική γλωσσική απόδοση της εν λόγω διατάξεως αναφέρεται συναφώς μόνο «die Entscheidung anzufechten» (να προσβάλει την απόφαση)], ο οποίος χρησιμοποιείται μόνο στην περίπτωση προσβολής δικαστικής απόφασης επί της ουσίας στους ενδιάμεσους βαθμούς κρίσεως εντός προθεσμίας 15 ημερών από την έκδοση της απόφασης, προτού αυτή καταστεί αμετάκλητη. Ο όρος αυτός δεν χρησιμοποιείται στο πλαίσιο της προσβολής αμετάκλητων αποφάσεων.

- 50 Ο κανόνας μπορεί επίσης να ερμηνευθεί κατά τρόπον ώστε να θεωρηθεί ότι προσδιορίζει δικαίωμα που αναπτύσσει δύο αποτελέσματα, ήτοι το δικαίωμα προσβολής αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, στο πλαίσιο του οποίου η εν λόγω προσβολή συνεπάγεται την εφαρμογή των προβλεπόμενων στο άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343 ενδίκων μέσων. Επιχειρήματα υπό αυτήν την έννοια αντλούνται από τη σύγκριση μεταξύ των διατάξεων του άρθρου 8, παράγραφος 1, και παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/343. Κατά τη διάρκεια εν εξελίξει διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας των ενδίκων μέσων, το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας, το οποίο εγγυάται το δικαίωμα παράστασης του κατηγορουμένου, τυγχάνει εφαρμογής. Μόνον όταν η διαδικασία ολοκληρωθεί ερήμην μέσω της εκδόσεως αμετάκλητης απόφασης, μπορεί να κριθεί αν τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, και, σε περίπτωση που αυτό δεν ισχύει, να διασφαλιστεί η ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, πρώτη περίοδος, της οδηγίας, η απόφαση δεν μπορεί μόνον να εκδοθεί ερήμην, αλλά και να εκτελεστεί, πράγμα που σημαίνει ότι έχει καταστεί αμετάκλητη, δεδομένου ότι μόνον οι αμετάκλητες αποφάσεις μπορούν να εκτελεστούν και τούτο σημαίνει ότι το ένδικο μέσο στους ενδιάμεσους βαθμούς κρίσεως κατά το χρονικό σημείο της συλλήψεως του ερήμην καταδικασθέντος και η ενημέρωσή του σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, είτε ολοκληρώνεται είτε χάνεται.
- 51 **Σκεπτικό επί του ερωτήματος υπό 5.2.:** Σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/343, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να οργανώσουν το νομικό τους σύστημα κατά τρόπο ώστε πρόσωπο που καταδικάστηκε ερήμην, χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, ενημερώνεται μετά τη σύλληψή του, η οποία γίνεται προς τον σκοπό της εκτελέσεως της ποινής σχετικά με συγκεκριμένα δικαιώματα σε σχέση με τη διεξαγωγή νέας (πλήρους ή μερικής) δίκης. Αναμφίβολα, μπορεί να ενημερωθεί μόνο σχετικά με τα δικαιώματα που έχει –και τα οποία του αναγνωρίζονται από την οδηγία. Τίθεται, επομένως, το ζήτημα ποια δικαιώματα έχει το εν λόγω πρόσωπο κατά το χρονικό σημείο της συλλήψεώς του, για τα οποία πρέπει να ενημερωθεί.
- 52 Είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι ο ερήμην καταδικασθείς έχει κατά το χρονικό αυτό σημείο αναγνωρισμένο δικαίωμα σε νέα δίκη σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας

2016/343. Θα έπρεπε, επομένως, να ενημερωθεί σχετικά με το γεγονός ότι αυτή η νέα δίκη μπορεί να του παρασχεθεί, μόνον εφόσον υποβάλει σχετική αίτηση.

- 53 Είναι επίσης δυνατόν να θεωρηθεί ότι ο ερήμην καταδικασθείς έχει το δικαίωμα να ζητήσει μια τέτοια νέα δίκη και ότι βάσει της αιτήσεώς του θα κριθεί σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο αν συντρέχουν λόγοι για μια τέτοια νέα δίκη και θα εκδοθεί σχετική απόφαση. Αν η αίτηση γίνει δεκτή με την εν λόγω απόφαση, τότε η νέα αυτή δίκη παρέχεται στον ερήμην καταδικασθέντα. Θα πρέπει, επομένως, να ενημερωθεί ότι έχει το δικαίωμα να ζητήσει νέα δίκη σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343.
- 54 Επιχειρήματα προς υποστήριξη της πρώτης απόψεως: Ποινικές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα ερήμην του κατηγορουμένου χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343, προσβάλλουν το δικαίωμα του κατηγορουμένου σε αυτοπρόσωπη συμμετοχή σύμφωνα με την παράγραφο 1. Είναι, ωστόσο, πιθανό μια τέτοια διαδικασία να διεξάγεται ως προσωρινό μέτρο και να οδηγήσει σε καταδικαστική απόφαση, συμπεριλαμβανομένης της εκτέλεσης της ερήμην αποφάσεως (άρθρο 8, παράγραφος 4, πρώτη περίοδος, της οδηγίας) και ο ερήμην καταδικασθείς να συλληφθεί προς εκτέλεση της ποινής (άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας). Τούτο είναι δυνατόν μόνον επειδή προβλέπεται αποτελεσματικό ένδικο μέσο κατά της ερήμην καταδικαστικής αποφάσεως, ήτοι το δικαίωμα σε (πλήρη ή μερική) νέα δίκη. Εξ αυτού, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα σε σχέση με το άρθρο 47, παράγραφος 1, του Χάρτη: – Δεδομένου ότι κατά το χρονικό σημείο της ερήμην καταδίκης διαπιστώνεται ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, συντρέχουν ήδη όλες οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση του δικαιώματος σε νέα δίκη σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας· – η ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, αποσκοπεί, ήδη από τη φύση της στην αποκατάσταση του προσβληθέντος δικαιώματος στην αυτοπρόσωπη συμμετοχή· η απαίτηση της αποτελεσματικότητας του χορηγούμενου ενδίκου μέσου σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας και το άρθρο 47, παράγραφος 1, του Χάρτη, καθιστά απαραίτητη την ενημέρωση του ερήμην καταδικασθέντος σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη, το οποίο μπορεί να ασκήσει κατόπιν αιτήσεώς του.
- 55 Το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, και το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343 προβλέπουν επίσης ένδικο μέσο κατά της ερήμην διαδικασίας. Πρέπει, ως εκ τούτου, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι το εν λόγω ένδικο μέσο πρέπει να είναι αποτελεσματικό σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας και το άρθρο 47, παράγραφος 1, του Χάρτη. Οι εν λόγω διατάξεις δεν προβλέπουν, ωστόσο, καμία περαιτέρω διαδικασία που θα τύγχανε εφαρμογής, αφότου το πρόσωπο που καταδικάστηκε ερήμην χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, ενημερώθηκε σχετικά με το δικαίωμά του να προσβάλει την εν λόγω απόφαση και να ζητήσει νέα δίκη και κατά τη διεξαγωγή της οποίας θα έπρεπε να εξεταστεί η βασιμότητα της υποβληθείσας αιτήσεως. Ούτε γίνεται παραπομπή στο εθνικό δίκαιο. Ως εκ τούτου, τέτοια

περαιτέρω διαδικασία δεν απαιτείται. Αν απαιτείτο, η απαίτηση για την παροχή αποτελεσματικού ενδίκου μέσου θα είχε οδηγήσει τον νομοθέτη να την αναφέρει στο άρθρο 8 ή στο άρθρο 9 της οδηγίας. Μια τέτοια νέα, πρόσθετη διαδικασία για την αναγνώριση του δικαιώματος σε νέα δίκη δεν απαιτείται, επομένως, δεδομένου ότι η ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας αναφέρεται ακριβώς στο ήδη αναγνωρισμένο δικαίωμα σε νέα δίκη.

- 56 Ομοίως, το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/343, απαιτεί να ενημερώνεται ο ερήμην καταδικασθείς σχετικά με δύο περιστάσεις: πρώτον, σχετικά με το δικαίωμά του να προσβάλει την απόφαση (ήτοι να εκφράσει την αντίθεσή του σε αυτήν) και δεύτερον, σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη ή σε άλλο ένδικο μέσο πέραν αυτής της προσβολής (προκειμένου να έχει στη διάθεσή του ένδικο μέσο που να αντιστοιχεί σε αυτήν την αντίθεση στην απόφαση). Η εν λόγω δεύτερη ενημέρωση μπορεί να εκδηλωθεί μόνο μέσω ήδη αναγνωρισμένου δικαιώματος σε νέα δίκη, στον βαθμό που εξυπηρετεί την πρώτη ενημέρωση, προσδίδοντάς της αποτελεσματικότητα.
- 57 Αν πρόσωπο που καταδικάστηκε ερήμην χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, είχε μόνον το δικαίωμα να ζητήσει νέα δίκη και η βασιμότητα της αιτήσεώς του αποτελούσε αντικείμενο πρόσθετης κρίσης, θα αρκούσε στην περίπτωση αυτή να ενημερωθεί το εν λόγω πρόσωπο μόνο σχετικά με το δικαίωμά του να προσβάλει την απόφαση. Η απαίτηση της παροχής αποτελεσματικού ενδίκου μέσου σύμφωνα με το άρθρο 47, παράγραφος 1, του Χάρτη, θα συνέδεε το περιεχόμενο της εν λόγω προσβολής ακριβώς με προσβολή ενώπιον δικαστηρίου, το οποίο θα έπρεπε να αποφανθεί επί της βασιμότητας της προσβολής. Κατά συνέπεια, δεν θα ήταν αναγκαίο να επισημανθεί επιπροσθέτως ότι έχει το δικαίωμα να ζητήσει νέα δίκη (και ότι η βασιμότητα της αιτήσεώς του πρέπει να εξεταστεί επιπροσθέτως).
- 58 Επιχειρήματα προς υποστήριξη της δεύτερης απόψεως: Η εν λόγω άποψη συνάδει με το εθνικό μοντέλο της προστασίας κατά της ερήμην διαδικασίας. Στο πλαίσιο αυτό, το δικαστήριο διεξάγει τη διαδικασία ερήμην του κατηγορουμένου, χωρίς προηγουμένως να καθορίσει το είδος της ερημοδικίας –αν πληροί ή όχι τις προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343. Σύμφωνα με αυτό, ο ερήμην καταδικασθείς έχει το δικαίωμα να ζητήσει την επανάληψη της διαδικασίας, στο πλαίσιο της οποίας η βασιμότητα της αιτήσεως κρίνεται σε χωριστή διαδικασία.
- 59 **Σκεπτικό επί του έκτου ερωτήματος:** Το άρθρο 9, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2016/343 παρέχει σε πρόσωπο που καταδικάστηκε ερήμην χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, ένδικα μέσα κατά της ερήμην διαδικασίας. Πρόκειται για δύο ένδικα μέσα: το δικαίωμα σε «νέα δίκη» καθώς και το δικαίωμα σε «άσκηση άλλου ενδίκου μέσου προστασίας [...] ... που επιτρέπει επαναπροσδιορισμό της ουσίας της υπόθεσης, περιλαμβανομένης της εξέτασης νέων αποδεικτικών στοιχείων, και που ενδέχεται να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης».

- 60 Επισημαίνεται ότι μόνο για τη δεύτερη δυνατότητα, «την άσκηση άλλου ενδίκου μέσου» καθορίζονται απαιτήσεις για συγκεκριμένο περιεχόμενο και συγκεκριμένο αποτέλεσμα [Σ.τ.Μ.: Τούτο δεν ισχύει για τη γερμανική γλωσσική απόδοση του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας, δεδομένου ότι αυτό που ακολουθεί στο σημείο αυτό αναφέρεται μέσω της διατυπώσεως «die bzw. der» («που») τόσο στο δικαίωμα σε νέα δίκη όσο και στο δικαίωμα ασκήσεως άλλου ένδικου μέσου προστασίας.], ήτοι τη δυνατότητα νέας εξετάσεως των πραγματικών περιστατικών και την ανεύρεση νέων πραγματικών και νομικών περιστάσεων. Για την πρώτη δυνατότητα «νέας δίκης» δεν ισχύει η εν λόγω απαίτηση, δεδομένου ότι οι δυνατότητες αυτές συνιστούν ουσιώδες στοιχείο της ένδικης διαδικασίας.
- 61 Για αμφοτέρως τις δυνατότητες, το άρθρο 9, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/343 απαιτεί να χορηγείται στον κατηγορούμενο αποτελεσματικό δικαίωμα συμμετοχής.
- 62 Συμπερασματικά, σε αμφοτέρως τις δυνατότητες σύμφωνα με το άρθρο 9, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2016/343, το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου διεξάγεται η νέα δίκη παρισταμένου του κατηγορουμένου, μπορεί να εκδώσει δικαστική απόφαση επί της ουσίας, είτε νέα δικαστική απόφαση (πρώτη δυνατότητα) είτε απόφαση επί της νομιμότητας της παλαιάς, ερήμην εκδοθείσας δικαστικής αποφάσεως, η οποία μπορεί να συνίσταται και στην ακύρωσή της (δεύτερη δυνατότητα).
- 63 Το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343 αναφέρεται μόνο στο δικαίωμα σε νέα δίκη, και ως εκ τούτου, μπορεί να θεωρηθεί ότι η δεύτερη δυνατότητα συνιστά ένα είδος νέας δίκης.
- 64 Ως εκ τούτου, τίθεται το ζήτημα αν η δεύτερη δυνατότητα του άρθρου 9, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2016/343 έχει την έννοια ότι καλύπτει τη νομική δυνατότητα της επαναλήψεως της ποινικής διαδικασίας, στο πλαίσιο της οποίας μέρος των ήδη διενεργηθεισών διαδικαστικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης δικαστικής αποφάσεως επί της ουσίας ερήμην του κατηγορουμένου, διατηρεί τη νομική του σημασία, αλλά παρέχει στον ερήμην καταδικασθέντα τη δυνατότητα να συμμετέχει σε μελλοντικές διαδικαστικές πράξεις και να ασκήσει πλήρως στο πλαίσιό τους το δικαίωμά του σε αυτοπρόσωπη παράσταση σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας, καθώς και όλα τα υπόλοιπα δικαιώματα που έχει σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και την οδηγία. Συμπερασματικά, υφίσταται η δυνατότητα να επανεξεταστεί η δικαστική απόφαση επί της ουσίας, η οποία εκδόθηκε ερήμην (εάν εξακολουθεί να υφίσταται κατά την έννοιά της) και εάν είναι απαραίτητο, να ακυρωθεί, να τροποποιηθεί ή να επικυρωθεί αυτή.
- 65 **Σκεπτικό επί του έβδομου ερωτήματος:** Το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι πρόσωπο που έχει καταδικαστεί ερήμην πρέπει να εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστηρίου που εξετάζει την αίτησή του για νέα δίκη στην οποία να παρίσταται. Η εν λόγω αυτοπρόσωπη εμφάνιση αποτελεί προϋπόθεση για την εξέταση της αιτήσεώς του επί της ουσίας. Αν το εν λόγω πρόσωπο δεν

εμφανιστεί, η διαδικασία αναστέλλεται και η ζητούμενη προστασία δεν παρέχεται.

- 66 Το εθνικό δίκαιο προβλέπει, συνεπώς, μια νέα, πρόσθετη προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343, η οποία δεν περιλαμβάνεται στην εν λόγω διάταξη. Τίθεται το ζήτημα αν αυτό είναι συμβατό με το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η οδηγία, δεδομένου ότι το δυσχεραίνει ουσιωδώς.
- 67 Για το αιτούν δικαστήριο τίθεται επομένως το ζήτημα αν εφόσον διασφαλίζει την ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/343, πρέπει να λάβει μέτρα προκειμένου ο VB να ενημερωθεί και για το ότι αν δεν εμφανιστεί στο δικαστήριο, ενώπιον του οποίου έχει υποβάλει την αίτησή του για νέα δίκη στην οποία να συμμετέχει, η εν λόγω αίτησή του δεν θα εξεταστεί επί της ουσίας και η ερήμην καταδίκη του θα καταστεί αμετάκλητη. Ωστόσο, η υποχρέωση διασφάλισης μιας τέτοιας ενημερώσεως υφίσταται μόνον αν η εν λόγω προϋπόθεση είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης.
- 68 Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επί παρόμοιων ζητημάτων: απόφαση της 12ης Μαρτίου 2020, C-659/18, EU:C:2020:201, και απόφαση της 22ας Ιουνίου 2023, C-823/21, EU:C:2023:504. Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν επιτρέπεται σε κράτος μέλος να θεσπίζει πρόσθετες προϋποθέσεις που δεν προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης, οι οποίες εμποδίζουν την επίτευξη του στόχου της αποτελεσματικής, απλής και ταχείας προσβάσεως σε δικηγόρο, ή στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας. Η προσέγγιση αυτή ισχύει εύλογα και όταν πρόκειται για άλλο δικαίωμα, ήτοι το δικαίωμα αυτοπρόσωπης παραστάσεως σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/343.
- 69 **Σκεπτικό επί του όγδου ερωτήματος:** Τίθεται το ζήτημα κατά πόσον τα ένδικα μέσα κατά της ερήμην διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, και το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343 εφαρμόζονται εξίσου σε περίπτωση καταδίκης και σε περίπτωση αθώσεως. Το ζήτημα αυτό είναι σημαντικό, στον βαθμό που το αιτούν δικαστήριο μπορεί να εκδώσει αθωωτική απόφαση για τον VB.
- 70 Η αιτιολογική σκέψη 37 και το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343 αναφέρονται στη δυνατότητα διεξαγωγής της δίκης ερήμην του κατηγορουμένου, η οποία μπορεί να οδηγήσει «σε καταδικαστική ή αθωωτική απόφαση». Οι εν λόγω διατάξεις αναφέρονται, ωστόσο, στις προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, σύμφωνα με τις οποίες ερήμην καταδικασθείς δεν έχει δικαίωμα σε νέα δίκη.
- 71 Στην αιτιολογική σκέψη 39, πρώτη περίοδος, και στο άρθρο 8, παράγραφος 4, της οδηγίας 2016/343, που αναφέρονται στα ερήμην καταδικασθέντα πρόσωπα, τα οποία διαθέτουν αναγνωρισμένο ένδικο μέσο κατά της ερήμην διεξαχθείσας διαδικασίας, γίνεται αναφορά μόνο σε «απόφαση». Μπορεί να θεωρηθεί ότι με αυτήν νοείται η απόφαση που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 37 και στο άρθρο 8, παράγραφος 2, επομένως νοείται μια «καταδικαστική ή αθωωτική

απόφαση», μπορεί όμως να θεωρηθεί επίσης, ότι με αυτήν νοείται μόνο καταδικαστική απόφαση.

72 Στην αιτιολογική σκέψη 39, δεύτερη περίοδος, και στο άρθρο 8, παράγραφος 4, της οδηγίας 2016/343, αναφέρεται η σύλληψη του καταδικασθέντος, γεγονός που υποδηλώνει ότι πρόκειται περί καταδικαστικών αποφάσεων. Ομοίως, στο άρθρο 8, παράγραφος 3 (το οποίο παραπέμπει στις προϋποθέσεις της παραγράφου 2) αναφέρεται η εκτέλεση της απόφασης και μόνο καταδικαστικές δικαστικές αποφάσεις μπορούν να εκτελεστούν.

73 Επομένως, είναι αμφίβολο αν ο VB σε περίπτωση που αθωωθεί ερήμην και δεν κριθεί ένοχος, έχει δικαίωμα σε νέα δίκη ή σε άλλο ένδικο μέσο σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343 ή αν το αιτούν δικαστήριο πρέπει να διασφαλίσει στην περίπτωση αυτή ότι αυτός ενημερώθηκε σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας.

74 Κρίση του αιτούντος δικαστηρίου

75 Το εθνικό δίκαιο –το άρθρο 423 του ΝΡΚ– προβλέπει ένδικο μέσο κατά της καταδίκης του κατηγορουμένου σε περίπτωση προσβολής του δικαιώματος συμμετοχής του. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα διαπιστωθέντα κατά το χρονικό σημείο της παραπομπής πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης, ο VB έχει δικαίωμα σε νέα δίκη και μάλιστα τόσο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο όσο και σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης.

76 Το εθνικό δίκαιο δεν προβλέπει, ωστόσο, κανένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο κατά της ερήμην διαδικασίας. Δεν προβλέπει, δηλαδή, ότι ο ερήμην καταδικασθείς ενημερώνεται σχετικά με τα ένδικα μέσα που έχει στη διάθεσή του. Ειδικότερα, μια τέτοια ενημέρωση δεν γίνεται κατά το χρονικό σημείο της συλλήψεώς του προς τον σκοπό της εκτίσεως της στερητικής της ελευθερίας ποινής που του επιβλήθηκε.

77 Συνεπώς, το εθνικό δίκαιο προβλέπει μεν την προστασία σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343, αλλά όχι κατά τρόπο ώστε ο ερήμην καταδικασθείς να είναι σε θέση να ασκήσει το εν λόγω δικαίωμα με κατάλληλο και αποτελεσματικό τρόπο σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας. Ειδικότερα, δεν παρέχεται το επίπεδο προστασίας που καθορίζεται στο άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, σύμφωνα με το οποίο, πρόσωπο που καταδικάστηκε ερήμην χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, ενημερώνεται ήδη κατά το χρονικό σημείο της συλλήψεώς του για το δικαίωμά του σε νέα δίκη.

78 Η εθνική διάταξη του άρθρου 423 του ΝΡΚ αποτελεί επαρκώς αποτελεσματικό ένδικο μέσο μόνον αν το δικαστήριο που εξέδωσε την ερήμην απόφαση έκρινε ότι συνέτρεχαν οι λόγοι σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343 και ως εκ τούτου δεν διασφάλισε την αντίστοιχη ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, της οδηγίας. Σε αυτήν την περίπτωση, η εν λόγω κρίση του δικαστηρίου που εξέδωσε την ερήμην απόφαση μπορεί να προσβληθεί

από τον ερήμην καταδικασθέντα μετά τη σύλληψή του, στο πλαίσιο της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 423 του ΝΡΚ. Η εν λόγω διαδικασία θα συνιστούσε διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας, η οποία αποσκοπεί στο να παρέχει προστασία στον ερήμην καταδικασθέντα τόσο έναντι της εσφαλμένης κρίσεως του δικαστηρίου που εξέδωσε την ερήμην απόφαση, σε σχέση με το είδος της ερημοδικίας (αν εμπίπτει ή όχι στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας) όσο και έναντι της ερήμην καταδικαστικής αποφάσεως καθουτής.

- 79 Ωστόσο, δεδομένου ότι στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας που διεξάγεται ερήμην του κατηγορουμένου δεν εξετάζεται καθόλου αν συντρέχουν οι αναφερόμενες στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343 περιστάσεις, η εφαρμογή του μηχανισμού του άρθρου 423 του ΝΡΚ ως μοναδικού ενδίκου μέσου κατά της ερήμην διαδικασίας φαίνεται ανεπαρκής, ακατάλληλη και αναποτελεσματική, δεδομένου ότι δεν επιτυγχάνεται το οφειλόμενο επίπεδο ενημερώσεως, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας.
- 80 Μια τέτοια ενημέρωση που οφείλεται σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2016/343 δεν λαμβάνει, δηλαδή, χώρα. Τούτο περιορίζει ουσιωδώς την αποτελεσματικότητα του δικαιώματος σε νέα δίκη, παρά το γεγονός ότι προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο. Τούτο ισχύει στο μέτρο που υφίσταται η δυνατότητα πρόσωπο που καταδικάστηκε ερήμην χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας, ελλείψει ενημερώσεως τόσο σχετικά με την απόφαση με την οποία καταδικάστηκε όσο και σχετικά με το δικαίωμά του σε νέα δίκη, να μην πληροφορηθεί ποτέ ότι έχει δικαίωμα σε νέα δίκη. Τούτο συνεπάγεται σημαντική συρρίκνωση του επιπέδου έννομης προστασίας κατά ερήμην καταδικαστικών αποφάσεων.